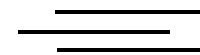

V Z P O M Í N Á M E

Prof. MUDr. Jaroslav Procházka, DrSc.

* 15. 1. 1913 Kolín

† 29. 12. 2003 Hradec Králové

V rodném městě absolvoval gymnaziální studia, maturitu složil v roce 1932. Medicínu začal studovat na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity v Brně, posléze přestoupil na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Promoval v roce 1938 dne 4. března.

V dubnu 1938 byl povolán do vojenské prezenční služby, nastoupil do šestiměsíční Školy důstojníků zdravotnictva a lékárnictva v záloze v Praze. Po jejím ukončení byl přidělen na chirurgické oddělení vojenské Sborové nemocnice 3 v Terezíně. Tam jej také zastihly události podzimu 1938, druhá mobilizace a ztráta pohraničí v důsledku mnichovského diktátu. Sloužil poté v Pečkách u Kolína a v Náchodě, kde také jeho služba v roce 1939 předčasně skončila.

Jeho další cesta vedla do Hradce Králové. Byl přijat (zpočátku dokonce na nehonorané místo) na chirurgické oddělení tehdejší Všeobecné veřejné okresní nemocnice, které vedl přednosta doc. MUDr. Jan Bedrna. Již tehdy se jeho zásluhou úroveň oddělení výrazně blížila univerzitním klinickým pracovištím.

Po vzniku Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové v listopadu 1945 se MUDr. J. Procházka, již jako odborný asistent a přední člen Bedrnova chirurgického týmu, zaměřil na obor hrudní chirurgie. Svě znalosti si rozšířil během studijního pobytu na medicínských pracovištích v Dánsku, Švédsku, krátce i Norsku. Po návratu na hradeckou kliniku věnoval tomuto oboru všechno své úsilí. Stal se průkopníkem a učitelem plicní a později i srdeční chirurgie.

V roce 1956 zemřel prof. MUDr. Jan Bedrna. Místo přednosta hradecké chirurgické kliniky převzal tehdejší doc. MUDr. Jaroslav Procházka. Stal se pokračovatelem v díle svého učitele. Po rozsáhlé průkopnické práci v oblasti chirurgie plic se věnoval především chirurgii kardiovaskulární. Až v této době mu bylo opět dovoleno vycestovat na zahraniční studijní cesty a odborné konference. Královéhradecká klinika se tak postupně stala jedním z nejpřednějších chirurgických pracovišť v Československu. Zřejmě největšího věhlasu dosáhla v době, kdy zde začaly být prováděny operace srdce v mimotělním oběhu (poprvé prof. Procházka v roce 1958).

Podle vlastního odhadu uskutečnil prof. MUDr. Jaroslav Procházka, DrSc. za svůj život na 12 000 různých operací. Výsledky své práce zpracoval ve více než 300 odborných publikacích, vydaných doma a v zahraničí.

V návaznosti na vědeckou práci se odvíjela i jeho činnost pedagogická. Na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové působil od jejího založení, dlouhá léta vedl katedru chirurgie, byl emeritním profesorem fakulty. Rozsáhlá byla i jeho organizační odborná činnost. Zastával funkci hlavního odborníka ministerstva zdravotnictví pro chirurgii, byl krajským chirurgem, pomáhal rozvíjet moderní kardiochirurgii i v řadě jiných států.

Prof. MUDr. Jaroslav Procházka, DrSc. je nositelem řady domácích i zahraničních vyznamenání a ocenění. Je mj. nositelem Zlaté medaile Univerzity Karlovy udělené za jeho profesionální i lidské hodnoty, prestižní Ceny Josefa Hlávky za celoživotní dílo, je laureátem Ceny J. E. Purkyně za rok 2002, která je nejvyšším vyznamenáním České lékařské společnosti J. E. Purkyně.

Je proslulou osobností města Hradec Králové a regionu východních Čech. Právem se mohl pyšnit Cenou dr. Františka Ulricha od královéhradeckého městského zastupitelstva a čestným občanstvím města Hradec Králové.

V profesní a životní dráze prof. MUDr. Jaroslava Procházky, DrSc. nechyběla ani etapa služby aktivního důstojníka vojenské zdravotnické služby, i když netrvala dlouho. Její dobové zasazení bylo dáno existencí a organizační podobou hradecké Vojenské lékařské akademie v letech 1951–1958. Z pozice zastávané funkce byl aktivován v hodnosti podplukovníka. Pan profesor tak současně patří k předním osobnostem hradeckého

vojenského medicínského školství. Svou lékařskou a učitelskou činností se zasloužil o profesní přípravu budoucích vojenských lékařů a u řady z nich pak o jejich chirurgickou profilaci a odborný růst. Vojenská lékařská akademie J. E. Purkyně ocenila v r. 1997 přínos prof. MUDr. Jaroslava Procházky, DrSc. v oblasti vojenského zdravotnictví udělením Zlaté medaile.

Prof. MUDr. Jaroslav Procházka, DrSc. je považován za velikána české chirurgie. Jeho odchod je další těžkou ztrátou, kterou v roce 2003 utrpěly česká medicína, zvláště hradecká, její medicínské školství a spolu s nimi i vojenské zdravotnické školství. Je štěstím, že k jeho životní cestě a peripetiím přebohaté profesní dráhy se můžeme vrátet alespoň prostřednictvím jeho dvou autobiografických publikací: „Ze vzpomínek chirurga“ (1989) a „Vzpomínky hradeckého chirurga“ (2002).

Prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.,
doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Plukovník v. v. MUDr. Jiří Novotný in memoriam

Když spolupracovníci MUDr. Jiřího Novotného ve 4. čísle Vojenských zdravotnických listů v roce 2002 přáli jubilantovi k jeho sedmdesátinám další šťastně prožitá léta na neurologickém oddělení Ústavu leteckého zdravotnictví, kde uprostřed zástupů svých pacientů zapomínal na vlastní tělesná trápení, netušili, že se jeho životní cesta za pouhých 15 měsíců uzavře. MUDr. Jiří Novotný zemřel 15. listopadu 2003 po dlouhé, těžké nemoci, které až do posledních dnů dokázal statečně vzdorovat. Charakteristiku jeho 46leté činnosti v letectvu, z níž 38 let pracoval jako letecký neurolog, obsahuje zmíněný článek. Co však v něm uvedeno nebylo a čeho je při odchodu tohoto významného vojenského lékaře nezbytné vzpomenout, byly styl, osobní obětavost a odbornost jeho práce. Jejich prostřednictvím dosáhl nejen pro sebe, ale též pro svůj ústav neformálního renomé špičkového specialisty, žádaného pacienty z celé republiky (včetně Slovenska). Zařadil se tak do galerie vzdělaných, pracovitých a hluboké empatie k pacientovi schopných armádních specialistů, kteří se jen málokdy objeví na televizní obrazovce nebo na titulní stránce novin, ale zato svůj věhlas uchovávají natrvalo v myslích tisíců a tisíců zdravých i nemocných, kterým v pravou chvíli dokázali podat pomocnou ruku. Kromě osobních vzpomínek na vzácného přítele by právě toto měl být odkaz, jenž by každý z nás od Jiřího měl dokázat převzít. Čest Tvé památce!

Plukovník MUDr. Dušan Bartoš, CSc.

